

Ülevaade IV kvartali 2025 majandustegevusest

Vastavalt AS ALARA (AS) põhikirjale on tema põhitegevuseks Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine ja saastusest puhastamine, radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste projektide väljatöötamine ja rakendamine ning Eestis tekkivate radioaktiivsete jäätmete ning ohtlike jäätmete käitlemine ja ladustamine. AS lähtub oma tegevuses keskkonnaministri 23.01.2020. a. kinnitatud kiirgusohutuse riiklikus arengukavas 2018–2027, selle rakendusplaanis 2022–2025 ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklikus tegevuskavas toodud tegevussuundadest, AS-i ainuaktsionäri ootustest, Kliimaministeeriumiga sõlmitava riigile vajalike teenuste osutamise ja sihtotstarbelise toetuse kasutamise lepingutest ning kiirgustegevuslubade ja keskkonnakaitselubade tingimustest.

AS omab kiirgustegevuslube, mille alusel on tal Eestis ainuõigus kiirgustegevuseks Paldiski endisel tuumaobjektil ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidlas. Samuti omab AS lube radioaktiivse aine riigisiseseks veoks ning ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiseks kasutatava kiiritusseadme ja kiirgusallikate hoidmiseks.

AS omab keskkonnakompleksluba, mille alusel on tal Eestis ainuõigus ohtlike jäätmete ladestamiseks Vaivara OJKKs.

AS-i tegevust finantseeritakse peamiselt riigieelarvest sihtotstarbelise toetuse kaudu Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamiseks, Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskuses tegevuse käivitamiseks ning käitluskeskuse ladestusala laiendamiseks, omanikuta kiirgusallikate ohutustamiseks valmisolekuks ja käitlemiseks ning radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks. Sellele lisaks taotleb ja kasutab AS saastunud metallijäätmete sulatamiseks ning radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga asukohauuringuteks SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse vahendeid ning ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimiskeskuse rajamiseks Rahvusvahelise Aatomienergia Agentuuri vahendeid.

Olulisemateks tegevusteks IV kvartalis 2025 olid:

1. Paldiski endise tuumaobjekti ja Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla haldamine, sh. nende kiirgusohutuse ning turvalisuse tagamine. Paldiski ja Tammiku objektidel teostati tavapäraseid hooldustoiminguid (hoonete ja ruumide hooldamine, teede puhastamine, valve korraldus jms.)
2. Radioaktiivsete jäätmete käitlemine, sh. jäätmete vastuvõtmine teistelt asutustelt ja organisatsioonidelt. Võeti vastu omanikuta allikaid metallikäitlejalt ning samuti ka kiirgustegevuslubade omanikelt. Korraldati nende transport ning ka käitlemine.
3. Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla likvideerimine. Keskkonnaamet tegi Tammiku maa-ala vabastamise otsuse ning seejärel eemaldati territooriumilt piirdeaed, elektriühendused ja valveseadmed ning korrastati kogu territoorium. Seejärel tunnistati ka AS ALARA Tammiku kiirgustegevusluba Keskkonnaameti poolt kehtetuks ning AS ALARA andis maa-ala valduse üle RMK-le. Sellega on Tammiku radioaktiivsete jäätmete hoidla likvideerimise tegevus lõppenud ning maa-ala antud avalikku kasutusse.
4. Tammiku jäätmeoidla betoonkonstruktsioonide vabastamine. Paldiski objektile toodud betoonkonstruktsioonide vabastamisaotluse esitamiseks töötati välja metoodika vabastamise aluste tõendamiseks. Metoodika alusel vajalikud proovide võtmine, analüüs ja vabastamisaotluse esitamine toimub 2026 1pa.

5. Saastunud metallijäätmete sulatamine. Tegevusi ei toimunud. Juunikuus toimus kontainerite transport väljaspool Eestit asuvasse sulatustehasesse, kus toimub nende puhastamine ja sulatamine jäätmete mahu vähendamise eesmärgil. Sulatustehases on saastunud metall vastu võetud ning hinnatud käitlemiseks sobivaks. Kohapeal kätlemine toimub 2026 kevadel. Puhastatud metall suunatakse kohapeal taaskasutusse. Kontsentreeritud tagastatavad radioaktiivsed jäätmed transporditakse 2026 aastal edasiseks käitlemiseks Paldiski objektis asuvasse käitluskeskusesse, kus toimub nende lõppladustamiseks vajalik betoneerimine ja pakendamine. Seejärel ladustatakse jäätmed vahehoidlas kuni nende lõpliku ladustamiseni rajatavas lõpphoidlas.
6. Ioniseeriva kiirguse mõõteseadmete kalibreerimislabori rajamine. Keskkonnaamet on väljastanud kiirgustegevusloa kiirgusallika kasutamiseks kalibreerimise eesmärgil. Koostati kalibreerimislabori ISO 17025 kvaliteedikäsiraamat ja vajalikud kalibreerimismetoodikad. Akrediteerimiseks vajalik laboritevahelised võrdluskatsed on teostamisel. Akrediteerimistaotlus esitatakse jaanuaris ja akrediteerimisvisiit toimub aprillis. Akrediteeritud teenuste osutamine on planeeritud alates mai-juuni 2026.
7. Lõppladustuspaiga geoloogiliste uuringute tööd on Steiger OÜ poolt lõpetatud ning tööde aruanne Asle üle antud.
8. Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskuse haldamine ning ohtlike jäätmete vastuvõtmiseks valmisoleku loomine. Nõrgvee puhastuse toimimise tagamiseks teostati vajalikud korralduste heitveekäitlussüsteemi hooldused ning rikete kõrvaldamiseks ka remonttöid.
9. Alates oktoobrist 2026 toimub Vaivara OJKs ladestuskõlbulike ohtlike jäätmete vastuvõtt.
10. Vaivara OJK täitunud ladestuskärgede ja ladestusala sulgemiseks töövõtja leidmiseks korraldati riigihange ning sõlmiti ka leping tööde teostamiseks OÜga Infragreen ning omanikujärelevalve leping OÜga Infragate. Sugemistööd lõpetati ja anti AS üle oktoobris.
11. Uute ladestuskärgede projekteerimiseks ja ehitamiseks korraldati riigihange ning sõlmiti leping OÜga Atemo kahe kärje projekteerimiseks ja ehitamiseks. Hetkel on projekteerimistööd käimas ja alustatud ka ehitusloa taotlemise protsess. Ladestuskärjed peavad valmima 2026 aasta lõpuks.
12. Esitati Keskkonnaametile Vaivara OJK kompleksloa muutmise taotlus, mille eesmärk on sulgeda täitnud ladestusala, lisada uus ladestusala ning vajalikud ladestatavate jäätmete eelkäitlustehnoloogiad loale. Keskkonnaamet küsis taotlusele lisaandmeid ja detsembris võttis taotluse menetlusse.
13. Koostati Vaivara OJK EMAS taotlemiseks vajalik kvaliteedisüsteem. Tõendaja AS Metrosert tõendamisvisiit toimub jaanuaris 2026 ja EMAS toetus on planeeritud esitada Keskkonnaagentuurile veebruaris 2026.